YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
25 päivänä marraskuuta 1998 *

Asiassa T-222/97,

Alfons Steffens, kotipaikka Aschendorf (Saksa), edustajanaan asianajaja Walter Remmers, asianajajat Willy Meyer ja Angelika Kleymann, Papenburg, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Turk et Prum, 13 A Avenue Guillaume,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Jan-Peter Hix, avustajinaan asianajajat Hans-Jürgen Rabe ja Marco Núñez Müller, Hampuri ja Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston pääjohtaja Alessandro Morbilli, 100 boulevard Konrad Adenauer,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen pääneuvonantaja Dierk Booß, avustajinaan asianajajat Hans-Jürgen Rabe ja Marco Núñez Müller, Hampuri ja Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajina,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jossa kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaa korvaamaan hänelle siitä aiheutuneen vahingon, että hän ei ole voinut myydä maitoa asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on täydennettynä 16.5.1984 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11), soveltamisen seurauksena,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti B. Vesterdorf sekä tuomarit R. Moura Ramos ja P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Mair,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.6.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat säädökset

1 Havaittuaan vuonna 1977, että maitoa tuotetaan liikaa yhteisössä, neuvosto antoi 17.5.1977 maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan

tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä asetuksen N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1, jäljempänä asetus N:o 1078/77). Siinä tarjottiin palkkio tuottajille sitä vastaan, että he antoivat sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta tai lypsykarjatuotannon muuttamisesta viiden vuoden ajaksi.

2 Neuvosto antoi edelleen jatkuneen ylituotannon vähentämiseksi vuonna 1984 maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 804/68 (EYVL L 148, s. 13; jäljempänä asetus N:o 804/68) muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10). Tämän asetuksen uudessa 5 c artiklassa otettiin käyttöön tuottajien toimittaman, viitemäärän ylittävän maidon osalta lisämaksu.

3 Asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä 31.3.1984 annetussa neuvoston asetuksessa N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13, jäljempänä asetus N:o 857/84) vahvistettiin jokaiselle tuottajalle viitemäärä viitevuoden kuluessa toimitetun maidon perusteella.

4 Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa 120/86, Mulder (Kok. 1988, s. 2321, jäljempänä asiassa Mulder I annettu tuomio) ja asiassa 170/86, von Deetzen (Kok. 1988, s. 2355) 28.4.1988 antamissaan tuomioissa asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se on täydennettynä asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 16 päivänä toukokuuta 1984 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11), luottamuksensuojan periaatteen loukkaamisen vuoksi pätemättömäksi.

5 Neuvosto antoi 20.3.1989 näiden tuomioiden täytäntöönpanemiseksi asetuksen N:o 857/84 muuttamisesta asetuksen N:o 764/89 (EYVL L 84, s. 2). Tämän asetuksen nojalla annettiin niin sanottu erityinen viitemäärä (jota kutsutaan myös kiintiöksi) sellaisille tuottajille, jotka olivat antaneet sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta tai lypsykarjatuotannon muuttamisesta.

6 Viitemäärän saamiseksi vaadittiin useiden edellytysten täyttymistä. Lisäksi viitemäärä oli rajoitettu 60 prosenttiin siitä maidon tai maitomäärää vastaavan tuotteen määrästä, jonka tuottaja oli myynyt niinä kahtenatoista kuukautena, jotka edelsivät kaupan pitämisestä luopumisesta tai tuotannon muuttamisesta maksettavaa palkkiota koskevan hakemuksen jättämistä.

7 Yhteisöjen tuomioistuin totesi 11.12.1990 asiassa C-189/89, Spagl (Kok. 1990, s. I-4539) ja asiassa C-217/89, Pastätter (Kok. 1990, s. I-4585) antamissaan tuomioissa joitakin myöntämisedellytyksiä ja viitemäärän rajoittamisen 60 prosenttiin pätemättömiksi.

8 Neuvosto antoi 13.6.1991 näiden tuomioiden jälkeen asetuksen N:o 857/84 muuttamisesta asetuksen N:o 1639/91 (EYVL L 150, s. 35; jäljempänä asetus N:o 1639/91), jossa kysymyksessä oleville tuottajille myönnettiin erityinen viitemäärä.

9 Tällä välin yksi asetuksen N:o 857/84 pätemättömäksi toteamiseen tuomiossa Mulder I johtaneen kanteen nostaneista tuottajista oli nostanut yhdessä muiden tuottajien kanssa neuvostoa ja komissiota vastaan vahingonkorvauskanteen, jossa kantajat vaativat niiden vahinkojen korvaamista, jotka heille olivat aiheutuneet siksi, ettei heille ollut myönnetty tämän asetuksen soveltamisen perusteella viitemäärää.

10 Yhteisöjen tuomioistuin totesi yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 19.5.1992 antamassaan tuomiossa (Kok. 1992, s. I-3061, jäljempänä asiassa Mulder II annettu tuomio), että yhteisö on vastuussa näistä vahingoista.

11 Neuvosto ja komissio julkaisivat näiden tuomioiden jälkeen 5.8.1992 tiedonannon 92/C 198/04 (EYVL C 198, s. 4; jäljempänä 5.8.1992 julkaistu tiedonanto). Toimielimet kertasivat tiedonannossaan ensiksi sen, mitä asiassa Mulder II annetusta

tuomiosta seurasi, ja ilmoittivat sitten antaakseen tälle tuomiolle täyden vaikutuksen aikovansa antaa käytännön määräykset kyseisille tuottajille aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Toimielimet sitoutuivat näiden määräysten hyväksymiseen saakka olemaan vetoamatta EY:n tuomioistuimen perussäännön (jäljempänä perussääntö) 43 artiklassa tarkoitettuun vanhentumiseen kaikkien niiden tuottajien osalta, joilla on oikeus korvaukseen. Tämän sitoumuksen ehtona oli kuitenkin, että oikeus vahingonkorvaukseen ei ollut vielä vanhentunut tiedonannon julkaisemispäivänä tai silloin, kun tuottaja oli esittänyt sitä koskevan vaatimuksen jommalle kummalle toimielimelle.

12 Neuvosto antoi tietyille maidon ja maitotuotteiden tuottajille, jotka eivät ole voineet tilapäisesti harjoittaa toimintaansa, tarjottavasta hyvityksestä 22 päivänä heinäkuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2187/93 (EYVL L 196, s. 6, jäljempänä asetus N:o 2187/93). Tässä asetuksessa säädetään hyvitystarjouksen tekemisestä sellaisille maidontuottajille, jotka tietyin edellytyksin ovat kärsineet asiassa Mulder II annetussa tuomiossa tarkoitettujen asetusten soveltamisen perusteella vahinkoa.

Riidan perustana olevat tosiseikat

13 Kantaja on maidontuottaja Saksassa. Annettuaan asetuksen N:o 1078/77 mukaisen sitoumuksen, joka päättyi 12.10.1983, hän ei ollut tuottanut maitoa asetuksen N:o 857/84 mukaan valitun viitevuoden aikana. Näin ollen hänelle ei pystytty myöntämään viitemäärää, eikä hän voinut siten myydä ollenkaan maitoa maksamatta lisämaksua asetuksen N:o 857/84 voimaantulon jälkeen.

14 Kantaja sai viitemäärän asetuksen N:o 1639/91 antamisen jälkeen. Hän pystyi siten aloittamaan uudelleen maidontuotantonsa 15.6.1991.

15 Kantaja vaati 14.1.1993 päivätyllä kirjeellään komissiota korvaamaan hänelle aiheutuneet vahingot. Komissio ehdotti 10.2.1993 antamassaan vastauksessa kantajalle, että tämä odottaa 5.8.1992 julkaistussa tiedonannossa ilmoitettua asetusta, jossa

säädetään hyvityksestä. Komissio muistutti siitä, että toimielimet olivat sitoutuneet luopumaan vetoamasta vanhentumiseen asetuksessa vahvistettavan määräajan päättymiseen saakka.

16 Kantaja pyysi 30.9.1993 päivätyllä kirjeellään toimivaltaisia kansallisia viranomaisia tekemään hänelle asetuksen N:o 2187/93 mukaisen hyvitystarjouksen. Hän sai 25.1.1994 päivätyllä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kirjeellä neuvoston ja komission nimissä ja lukuun tehdyn 10 061,54 Saksan markan suuruisen hyvitystarjouksen. Kantaja ei hyväksynyt tarjousta asetuksen N:o 2187/93 14 artiklan kolmannessa kohdassa säädetyssä määräajassa.

17 Kantaja ilmoitti 7.6.1994 päivätyllä kirjeellään komissiolle, että koska hän ei hyväksynyt ehdotettua hyvityksen laskemista, hän ei voinut hyväksyä tarjousta. Komission 5.8.1994 päivätyssä vastauksessa komissio muistutti, että tarjous voidaan hyväksyä ainoastaan varauksetta, ja että siinä tapauksessa, että tarjous hylätään, asiasta voitiin nostaa kanne ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa; komissio myönsi kantajalle vielä kymmenen päivän lisäajan mahdollista tarjouksen hyväksymistä varten. Kantaja ei vastannut tähän kirjeeseen.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

18 Kantaja on nostanut 30.7.1997 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jättämällään kannekirjelmällä tämän kanteen.

19 Hän vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta velvoittamaan vastaajat suorittamaan hänelle vahingonkorvauksena 69 503,40 DEM 8 prosentin vuotuisine viivästyskorkoineen 1.10.1993 lukien.

20 Vastaajana olevat neuvosto ja komissio vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:

— hylkää kanteen perusteettomana,

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudelliset seikat

21 Kantaja vetoaa vaatimusten tueksi siihen, että hän kuuluu tuottajiin, jotka eivät ole voineet tilapäisesti harjoittaa toimintaansa, koska hän ei voinut toimittaa maitoa 1984 ja 1992 välisenä aikana. Hän katsoo, että hänellä on oikeus saada korvaus kaikista tästä tilanteesta johtuneista vahingoistaan. Kantajan mukaan asetuksessa N:o 2187/93 säädettyä vanhentumisaikaa koskevan säännön soveltaminen oli lainvastaista siten, että hänellä oli tästä säännöstä huolimatta oikeus saada korvaus vuosien 1984 ja 1987 välisenä aikana kärsimistään vahingoista.

22 Kantaja arvioi sellaisten kulujen, jotka vastasivat 0,60 DEM:aa kilogrammalta maitoa, perusteella laskettuna kärsineensä 69 503,40 DEM suuruisen vahingon.

23 Kantaja vastasi suullisessa käsittelyssä vastaajien vanhentumisesta tekemiin väitteisiin, että asetuksen N:o 2187/93 osalta vanhentumisaika oli keskeytynyt kaikkien tuottajien osalta viimeistään tiedonannon julkaisemispäivänä 5.8.1992. Tästä keskeytymisestä seuraa jäsenvaltioiden oikeusjärjestysten yhteisten periaatteiden mukaisesti, joihin EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa viitataan, että uusi vanhentumisaika oli lähtenyt kulumaan tästä päivästä alkaen.

24 Kantajan mukaan hänen esittämänsä kieltäytyminen hänelle asetuksen N:o 2187/93 mukaisesti tehdystä hyvitystarjouksesta ei estänyt uuden vanhentumisajan alkamista hänen osaltaan. Kieltäytymisestä seurasi ainoastaan, että tarjous ei sitonut vastaajia siitä hetkestä alkaen.

25 Vastaajat kiistävät kantajan vaatimuksen ja vetoavat sen osalta kolmeen perusteeseen, jotka koskevat sitä, että kantaja on voinut tuottaa maitoa osan siitä ajasta, miltä se on vaatinut vahingonkorvausta, että oikeudet, joihin vedotaan, ovat kokonaan tai osaksi vanhentuneet, ja että vaatimus on määrältään ylimitoitettu.

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan on syytä muistaa, että perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu yhteisön sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu yhteisön toimielinten aiheuttamista vahingoista voi syntyä vain, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on syntynyt sekä lainvastaisen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (ks. esim. yhdistetyt asiat 197/80, 198/80, 199/80, 200/80, 243/80, 245/80 ja 247/80, Ludwigshafener Walzmühle ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 17.12.1981, Kok. 1981, s. 3211, 18 kohta ja asia T-107/96, Pantochim v. komissio, tuomio 17.2.1998, Kok. 1998, s. II-311, 48 kohta).

27 Lainsäädäntötoimien osalta yhteisö voi vakiintuneen oikeuskäytännön (asia 5/71, Zuckerfabrik Schöppenstedt v. neuvosto, tuomio 2.12.1971, Kok. 1971, s. 975, 11 kohta; yhdistetyt asiat 83/76 ja 94/76, 4/77, 15/77 ja 40/77, HNL ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 25.5.1978, Kok. 1978, s. 1209, 4 kohta ja asia T-390/94, Schröder ym. v. komissio, tuomio 15.4.1997, Kok. 1997, s. II-501, 52 kohta) mukaan olla vastuussa moitteenalaisesta toiminnastaan ainoastaan, jos kyseessä on ylemmäntasoisen, yksityisiä suojaavan oikeussäännön rikkominen. Jos toimielin on tehnyt toimen laajaa harkintavaltaa käyttäen, mistä on kyse yhteisen maatalouspolitiikan osalta, edellytyksenä on lisäksi, että tällaisia oikeussääntöjä on rikottu riittävän ilmeisellä eli selvällä ja vakavalla tavalla (em. asia HNL ym. v. neuvosto ja komissio, tuomion 6 kohta; asia 50/86, Grands Moulins de Paris v. ETY, tuomio

8.12.1987, Kok. 1987, s. 4833, 8 kohta ja yhdistetyt asiat T-195/94 ja T-202/94, Quiller ja Heusmann v. neuvosto ja komissio, tuomio 9.12.1997, Kok. 1997, s. II-2247, 48 ja 49 kohta).

28 Kuten toimielimet ovat todenneet 5.8.1992 julkaistussa tiedonannossa, asiassa Mulder II annetusta tuomiosta käy ilmi, että yhteisö on korvausvastuussa jokaista tuottajaa kohtaan, joka on kärsinyt vahinkoa sen vuoksi, että se ei ole voinut toimittaa maitoa asetuksen N:o 857/84 soveltamisen vuoksi.

29 Kun otetaan huomioon oikeudenkäyntiasiakirjoihin liitetty selvitys, on todettava, että vuonna 1991 erityiskiintiön saaneen kantajan asema on sama kuin tiedonannossa tarkoitettujen tuottajien asema. Koska kantaja oli antanut asetuksen N:o 1078/77 mukaisen sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta, kantaja ei voinut aloittaa uudelleen maidon myyntiä ennen tämän sitoumuksen päättymistä asetuksen N:o 857/84 soveltamisen seurauksena. Toimivaltaisten saksalaisten viranomaisten kantajalle 25.1.1994 neuvoston ja komission nimissä ja lukuun asetuksen N:o 2187/93 perusteella tekemä hyvitystarjous, jota kantaja ei ole hyväksynyt, tukee lisäksi tätä seikkaa. Kantajalla oli siten periaatteessa oikeus saada korvaus kärsimistään vahingoista.

30 Kuitenkin on tutkittava, miltä osin kantajan vaatimus on vanhentunut.

31 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklassa tarkoitettu vanhentuminen voi alkaa kulua vasta, kun kaikki vahingonkorvausvelvollisuuden perusteena olevat edellytykset ovat täyttyneet, eli silloin kun kysymyksessä on, kuten tässä asiassa, lainsäädäntötoimesta aiheutuva vastuu, vanhentumisaika ei voi alkaa, ennen kuin tästä toimesta aiheutuvat vahinkoseuraukset ovat syntyneet (yhdistetyt asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85) ja asia

51/81, Franceschi v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 117, 10 kohta ja asia T-20/94, Hartmann v. neuvosto ja komissio, tuomio 16.4.1997, Kok. 1997, s. II-597, jäljempänä asiassa Hartmann annettu tuomio, 107 kohta).

32 Kantaja on kärsinyt tässä asiassa vahinkoa siitä päivästä lähtien, jona hän maidon kaupan pitämisestä luopumisesta antamansa sitoumuksen päättymisen jälkeen olisi voinut aloittaa uudelleen maidon toimitukset, jos hänelle ei olisi kieltäydytty myöntämästä viitemäärää. Tämä sitoumus päättyi lokakuun 1983 lopussa, ja vahinkoa on alkanut syntyä asetuksen N:o 857/84 voimaantulosta lähtien, eli 1.4.1984 alkaen. Vanhentumisaika alkoi siten kulua siitä päivästä lähtien.

33 Vastaajat eivät voi perustellusti väittää, että kantajan vahingonkorvauskanne olisi vanhentunut kokonaisuudessaan viiden vuoden kuluttua vanhentumisajan alkamisesta.

34 Nimittäin yhteisön korvattaviksi tulevat vahingot eivät ole syntyneet välittömästi. Näitä vahinkoja on aiheutunut päivittäin lainvastaisen säännöksen voimassapitämisen takia sinä aikana, jona kantaja ei ole voinut saada viitemääriä ja toimittaa siten maitoa. EY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklan mukaan yli viisi vuotta ennen vanhentumisen keskeyttävää tointa syntyneet vahingot ovat vanhentuneita, ilman että vanhentuminen vaikuttaa myöhemmin syntyneisiin oikeuksiin (asia Hartmann, tuomion 132 kohta).

35 Perussäännön 43 artiklan mukaan vanhentumisaika keskeytyy ainoastaan, jos asia pannaan vireille yhteisöjen tuomioistuimessa tai asiassa esitetään sitä ennen vaatimus toimivaltaiselle yhteisöjen toimielimelle.

36 Kantajan esittämä väite, jonka mukaan siitä, että 5.8.1992 julkaistussa tiedonannossa on annettu sitoumus luopua vetoamasta vanhentumiseen, seuraa uuden vanhentumisajan alkaminen, on hylättävä.

37 Nimittäin kuten vastaajat korostavat, tiedonannossa puhuttiin luopumisesta vetoamasta vanhentumiseen, eikä vanhentumisen keskeyttämisestä. Tiedonannossa ilmoitettiin pelkästään siitä, että toimielimet rajoittivat itse oikeuttaan vedota vanhentumiseen sellaisia tuottajia vastaan, joihin tällaista rajoitusta voitiin soveltaa asetuksessa N:o 2187/93 tarkoitetuissa tilanteissa (ks. edellä asia Hartmann, tuomion 137 kohta).

38 Luopuminen oli yksipuolinen toimi, jonka päämääränä oli rajoittaa nostettujen kanteiden määrää rohkaisemalla tuottajia odottamaan asetuksella N:o 2187/93 käyttöön otettavaa kiinteää hyvitysjärjestelmää (ks. vastaavasti asia Hartmann, tuomion 136 kohta).

39 Tämän asetuksen mukaan tuottajat voivat vaatia, että heille tehtiin hyvitystarjous, jonka hyväksymistä koskeva määräaika oli kaksi kuukautta. Mikäli tämä tarjous hylättiin, kantajat voivat nostaa vahingonkorvauskanteen tämän kahden kuukauden kuluessa, jonka aikana vanhentumiseen vetoamisesta oli heidän osaltaan edelleen luovuttu (asia Hartmann, tuomion 138 kohta).

40 Ottaen huomioon luopumisen päämäärän (ks. edellä oleva 38 kohta) luopuminen lakkasi vaikuttamasta hyvitystarjouksen hyväksymiselle asetetun määräajan päättyessä. Siitä hetkestä alkaen toimielimet pystyivät siten vetoamaan uudelleen vanhentumiseen, koska tarjousta ei ollut hyväksytty ja koska kannetta ei ollut nostettu.

41 Tässä tapauksessa kantaja sai korvaustarjouksen 28.1.1994. Sitä ei hyväksytty asetuksessa N:o 2187/93 säädetyssä kahden kuukauden määräajassa ja kannetta ei ole nostettu tässä määräajassa. Tätä kahden kuukauden määräaikaa jatkettiin sitten

kantajan osalta 5.8.1994 päivätyssä komission kirjeessä myönnetyn kymmenen päivän määräajan loppuun saakka (ks. edellä oleva 17 kohta). Kantaja ei kuitenkaan hyväksynyt tarjousta tai nostanut kannetta tämän määräajan pidennyksen aikana. Kantaja ei voi siten enää vaatia, että 5.8.1992 julkaistussa tiedonannossa tarkoitettu luopuminen vetoamasta vanhentumiseen koskisi häntä.

42 Vaikka oletettaisiinkin, että kantajan kesäkuussa 1994 komissiolle osoittama kirje, jossa hän riitautti hyvitystarjouksen määrän, voitaisiin tulkita olevan perussäännön 43 artiklassa tarkoitettu edeltävä vaatimus, on todettava, että kantaja ei ole nostanut kannetta perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitetussa kahden kuukauden määräajassa, johon perussäännön 43 artiklassa viitataan.

43 Kantaja nosti kanteen 30.7.1997; viimeinen kantajalle aiheutunut vahinko oli syntynyt yli viisi vuotta ennen tämän kanteen nostamisesta, eli kantajan aloittaessa uudelleen maidontuotantonsa vuonna 1991.

44 Näin ollen kanne on nostettu liian myöhään, koska kantajan kaikki oikeudet olivat vanhentuneet.

45 Tästä seuraa, että tämä kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

46 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, koska vastaajat ovat sitä vaatineet.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Vesterdorf Moura Ramos Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä marraskuuta 1998.

H. Jung B. Vesterdorf

kirjaaja presidentti